

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 1Obo/19/2014
Identifikačné číslo spisu: 1010201420
Dátum vydania rozhodnutia: 19.10.2017
Meno a priezvisko: JUDr. Andrea Moravčíková
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2017:1010201420.4

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací, v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Andrey Moravčíkovej, PhD. a členiek senátu JUDr. Jany Hullovej a JUDr. Ivany Nemčekovej, v právnej veci žalobcu: 1/ W. F. a žalobcu 2/ R. F., obaja bytom D. XX, XXX XX N., obaja zastúpení JUDr. Kamilom Bereseckým, advokátom, Farská 33, 949 01 Nitra, proti žalovanému: Mgr. Peter Zvara, správca konkurznej podstaty úpadcu Vódohospodárske stavby a.s. Nitra, Cabajská cesta 28, Nitra, IČO: 31 411 487, so sídlom správcu Námestie SNP 1, 811 06 Bratislava, o vylúčenie veci zo súpisu majetku konkurznej podstaty, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave č. k. 6Cbi/32/2010-357 zo dňa 4. decembra 2013, takto

rozhodol:

Najvyšší súd rozsudok Krajského súdu v Bratislave č. k. 6Cbi/32/2010-357 zo dňa 4. decembra 2013 z r u š u j e a v e c r a c i a súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Krajský súd v Bratislave (ďalej aj „súd prvej inštancie“) napadnutým rozsudkom č. k. 6Cbi/32/2010-357 zo dňa 4.12.2013 uložil žalovanému správcovi povinnosť vylúčiť zo súpisu konkurznej podstaty úpadcu Vódohospodárske stavby a.s. Nitra, v konkurze vedenom na Krajskom súde v Bratislave pod sp. zn. 6K/105/2001, nehnuteľnosti zapísané na LV XXXX, kat. úz. Nitra, obec Nitra, a to:

- spoluvlastnícky podiel vo výške 8072/59284 nehnuteľnosti - pozemku registra „C“ - parcelné číslo 6933/1, o výmere 216 m², vedeného ako zastavané plochy a nádvoria,
- byt číslo 0, na 2. poschodí, nachádzajúci sa v stavbe ubytovňa, súp. č. 1490, parc. č. 6933/1,
- spoluvlastnícky podiel na spoločných častiach a zariadeniach domu vo výške 8072/59284.

Súd prvej inštancie ďalej zaviazal správcu vylúčiť z konkurznej podstaty úpadcu nehnuteľnosti zapísané na LV XXXX, k. ú. Nitra, stavbu - sklad bez súpisného čísla, postavený na parcele č. 6934. Druhým

výrokom súd rozhodol, že o náhrade trov konania rozhodne súd po právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej.

2. Žalobcovia sa včas podanou žalobou zo dňa 30.7.2010 domáhali podľa § 19 ods. 2 zákona č. 328/1991 Zb. o konkurze a vyrovnaní v platnom znení (ďalej aj „ZKV“) vylúčenia predmetných nehnuteľností z konkurznej podstaty úpadcu Vodohospodárske stavby, a.s., Nitra (ďalej aj úpadca).

3. Z odôvodnenia prvoinštančného rozhodnutia vyplýva, že žalobcovia nadobudli sporné nehnuteľnosti na základe zmluvy o prevode vlastníckeho práva k nebytovým priestorom a kúpnu zmluvou o prevode stavby zo dňa 24.06.2002 medzi predávajúcimi W. A. s manželkou J. a J.. R. R. s manželkou Q. a žalobcami ako kupujúcimi.

4. Nehnuteľnosti boli súčasťou súboru nehnuteľností, ktoré boli predmetom privatizácie štátneho podniku Vodohospodárske stavby Bratislava, š.p., závod 2, Nitra, sprivatizovaných úpadcom na základe privatizačnej zmluvy číslo 48/1992 zo dňa 27.07.1992, zmenenej dodatkom číslo 1 zo dňa 29.09.1994, uzatvorenej medzi Fondom národného majetku SR (ďalej aj „FNM SR“ alebo „fond“) ako predávajúcim a spoločnosťou Vodohospodárske stavby a.s. Nitra ako kupujúcim.

5. Fond udelil dňa 31.08.2000 Vodohospodárskym stavbám a.s. Nitra súhlas s predajom a s uvoľnením záložných práv k nehnuteľnostiam s tým, že z predaja mal úpadca uhradiť FNM SR čiastku 4,8 mil. Sk. Následne dňa 12.10.2000 uzatvoril úpadca (ako predávajúci) kúpnu zmluvu s vlastníckymi predchodcami žalobcov, manželmi A. a R., ako kupujúcimi. Dňa 21.02.2001 malo podľa žalobcov dôjsť k vzájomnému započítaniu pohľadávok medzi FNM SR, úpadcom a spoločnosťou KOVOSPOL NITRA, spol. s r. o., čím mala byť splnená povinnosť úhrady záväzku úpadcu voči Fondu národného majetku.

6. Krajský súd v Bratislave uznesením sp. zn. 6K/105/2001 zo dňa 23.7.2001 vyhlásil konkurz na majetok úpadcu, pričom až dňa 9.6.2009 boli do súpisu konkurznej podstaty úpadcu podľa § 19 ZKV zapísané sporné nehnuteľnosti.

7. Súd prvej inštancie prioritne riešil ako spornú otázku aplikácie ustanovenia § 19a zákona č. 92/1991 Zb. o podmienkach prevodu majetku štátu na iné osoby v znení neskorších predpisov (zákon o veľkej privatizácii, ďalej len „ZVP“), v súvislosti s jeho novelou číslo 190/1995 Z. z., účinnou odo dňa 14.09.1995, na daný právny vzťah.

8. Podľa súdu prvej inštancie predstavuje ustanovenie § 19a ZVP normu, ktorá vykazuje znaky nepravej retroaktivity. Toto ustanovenie prinieslo zmeny práv a povinností, ktoré vznikli za platnosti skoršieho zákona, a to podmienenie následného predaja privatizovaného majetku predchádzajúcim súhlasom fondu, a zároveň s novou povinnosťou nadobúdateľa tohto majetku - povinnosťou použitia výťažku z následného predaja na úhradu záväzkov voči fondu pod sankciou neplatnosti tohto právneho úkonu, ako aj úkonov naň nadväzujúcich.

9. Súd prvej inštancie uviedol, že na platnosť prevodu vlastníctva privatizovaného majetku bol potrebný predchádzajúci súhlas FNM SR a povinnosť dlžníka použiť získané finančné prostriedky prednostne na úhradu záväzkov voči fondu. Súhlas FNM SR na odpredaj nehnuteľností bol udelený úpadcovi dňa 31.8.2000 s tým, že úpadca zaplatí na účet FNM SR sumu 4,8 mil. Sk. Žalobcovia poukazovali na to, že k splneniu povinnosti úpadcu uhradiť platbu fondu došlo formou započítania pohľadávok dohodou o započítaní pohľadávok medzi úpadcom, FNM SR a spoločnosťou KOVOSPOL NITRA spol. s r.o. zo dňa 21.2.2001 v celkovej výške 11.801.460,- Sk. Súd prvej inštancie mal za to, že celková úhrada v prospech FNM SR nemohla byť „limitovaná“ výškou 4,8 mil. Sk, teda nemohlo ísť o čiastku, ktorá by postačovala na úhradu záväzkov voči FNM SR, a teda sa nemohlo jednať ani o stanovenie žiadneho limitu úhrady v prospech FNM SR. Nadobúdateľ bol povinný všetky získané prostriedky použiť prednostne na úhradu svojich záväzkov.

10. K speňaženiu sporných nehnuteľností došlo v rámci exekúcie súdnou exekútorkou, pričom nebolo

uskutočnené exekučnou dražbou a schválením príklepu súdom, ale predaj bol vykonaný priamo kúpnu zmluvou, uzavretou samotným úpadcom ako predávajúcim a vlastníckymi predchodcami žalobcov ako kupujúcimi dňa 12.10.2000, so súhlasom súdnej exekútorke a záložných veriteľov, za účelom uspokojenia pohľadávok veriteľov. Súd prvej inštancie dospel k záveru, že pokiaľ počas exekúcie majetok prevádza sám povinný, vystavuje sa porušeniu zákazu nakladania s majetkom v exekučnom konaní, a to bez ohľadu na to, že tak konal so súhlasom súdneho exekútora. Napriek tomu sa stotožnil s názorom žalobcov, že exekučné konanie vedené proti úpadcovi, mu bránilo použiť finančné prostriedky, vrátane prostriedkov získaných dotknutým prevodom, na úhradu svojich záväzkov voči FNM SR, a preto kúpna cena bola uhradená na účet súdnej exekútorke a nie FNM SR.

11. Súd prvej inštancie uzavrel, že hoci úpadca ako dlžník so súhlasom súdnej exekútorke a dotknutého veriteľa porušil povinnosť zákazu nakladania s majetkom postihnutým exekúciou, nemôže byť táto skutočnosť dôvodom neplatnosti zmluvy. Veriteľ, takýmto úkonom ukrátený, mohol riešiť porušenie zákazu žalobou o vyslovenie neúčinnosti zmluvy a prípadné porušenie ustanovení Exekučného poriadku v exekúcii obranou vykonanou v rámci príslušného exekučného konania.

12. Ohľadom platnosti započítania na základe dohody o vzájomnom započítaní pohľadávok medzi FNM SR, KOVOSPOL NITRA, spol. s r. o. a úpadcom, sa súd prvej inštancie stotožnil s názorom Najvyššieho súdu SR obsiahnutom v rozhodnutí sp. zn. 5Obo/108/2001 (správne má byť 5Obo/108/2011 - pozn. odvolacieho súdu) zo dňa 29.11.2012. V tomto rozhodnutí bolo vyslovené, že postúpením pohľadávky úpadcu voči KOVOSPOL NITRA, spol. s r.o. na FNM SR a následným započítaním protihodnoty za postúpenie so záväzkom úpadcu voči fondu, sa znížila pohľadávka úpadcu voči FNM SR o sumu 11.801.460,- Sk.

13. Podľa súdu prvej inštancie kúpna zmluva zo dňa 12.10.2000 medzi úpadcom a vlastníckymi predchodcami žalobcov, ako aj zmluva o prevode vlastníckeho práva k nebytovým priestorom a kúpna zmluva o prevode stavby zo dňa 24.6.2002 medzi žalobcami a ich vlastníckymi predchodcami, sú platnými právnymi úkonmi, na základe čoho žalovanému uložil predmetné nehnuteľnosti vylúčiť zo súpisu konkurznej podstaty.

14. Proti rozsudku podal žalovaný (ďalej aj „odvolateľ“) v zákonom stanovenej lehote odvolanie a žiadal, aby odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie zmenil tak, že návrh žalobcov zamietne a zaviazne ich na úhradu trov právneho zastúpenia v odvolacom konaní, alebo napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie zruší a vec mu vráti na nové konanie. Žalovaný v odvolaní namietal, že v konaní došlo k vadám uvedeným v § 221 ods. 1 OSP, konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, a že rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

15. Podľa žalovaného súd vo vzťahu k posúdeniu platnosti uzavretia kúpnej zmluvy medzi úpadcom a vlastníckymi predchodcami žalobcov síce dôkladne zistil skutkový stav, tento však nesprávne právne posúdil a vyvodil z neho nesprávne právne závery. Žalovaný považuje odôvodnenie súdu prvej inštancie ohľadom aplikácie § 19a ZVP za nedostačujúce, nakoľko podľa neho má toto ustanovenie kogentný charakter a neupravuje žiadnu výnimku, ktorá by umožňovala FNM SR na základe vlastného uváženia modifikovať zákonom uloženú povinnosť použiť všetky prostriedky získané z predaja prednostne na úhradu záväzkov dlžníka voči fondu.

16. Žalovaný nesúhlasí s právnym názorom súdu prvej inštancie ohľadom posúdenia objektívnej nemožnosti úpadcu plniť záväzok FNM SR z dôvodu vedenia exekučných konaní. Súd síce vo vzťahu k posúdeniu platnosti uzatvorenia kúpnej zmluvy medzi úpadcom a vlastníckymi predchodcami žalobcovi zistil skutkový stav, ale ho nesprávne posúdil a vyvodil z neho nesprávne právne závery.

17. Odvolateľ uviedol, že uzatváraním kúpnych zmlúv s vopred určenými tretími osobami počas exekučného konania, došlo k obchádzaniu zákona č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch (Exekučný poriadok), teda kúpna zmluva je neplatná podľa § 39 Občianskeho zákonníka. Žalovaný považuje postup

súdnej exekútorke po vydaní príkazu na vykonanie exekúcie predajom nehnuteľností úpadcu, ktorý vykonala priamym predajom s vopred dohodnutým kupujúcim bez exekučnej dražby a bez následného schválenia príklepu súdom, priamo v rozpore s Exekučným poriadkom.

18. Odvolateľ poukázal na viaceré rozhodnutia najvyššieho súdu súvisiace s napadnutým prevodom, kedy právny základ riešenej situácie súvisí s privatizáciou bývalého

štátneho podniku Vodo hospodárske stavby Bratislava, š. p., závod 2, Nitra, na základe privatizačnej zmluvy číslo 48/92 zo dňa 27.07.1992. Poukázal na to, že v súvisiacej veci (o vylúčenie nehnuteľností žalobcov A. a R. došlo k odklonu najvyššieho súdu ako súdu dovolacieho od dovtedy rešpektovaného výkladu citovaného ustanovenia zákona o veľkej privatizácii, pričom v čase podania odvolania bolo toto rozhodnutie predmetom sťažnosti pred ústavným súdom.

19. Kúpna zmluva uzavretá medzi úpadcom a vlastníckymi predchodcami žalobcov je absolútne neplatný právny úkon nielen z dôvodu porušenia podmienok podľa ust. § 19a ZVP, ale aj podľa ust. § 39 Občianskeho zákonníka, a to v dôsledku konania v rozpore so zákonom - Exekučným poriadkom. Absolútne neplatná je tak aj následne uzavretá kúpna zmluva so žalobcami. Súd prvej inštancie skutkové zistenia, týkajúce sa porušenia povinnosti podľa § 19a ZVP v spojení s odvolaním sa na objektívnu nemožnosťou uhradiť kúpnu cenu z kúpnej zmluvy medzi úpadcom a vlastníckymi predchodcami žalobcov prednostne na záväzky voči FNM SR v priebehu exekučného konania, nesprávne právne posúdil, čo malo za následok nesprávne rozhodnutie.

20. Žalobcovia vo vyjadrení k odvolaniu žiadali napadnutý rozsudok ako vecne správny potvrdiť a priznať právo na náhradu trov odvolacieho konania. Majú za to, že ustanovenie § 19a ZVP nie je interpretačne dokonalé a nie je v ňom ani obsiahnutá lehota, dokedy má dôjsť k plneniu. Podľa žalobcov toto ustanovenie obsahuje dva limity, a to udelenie predchádzajúceho súhlasu a odovzdanie kúpnej ceny predávajúcemu. Nie je dostatočne definovaný ani spôsob použitia získaných prostriedkov na úhradu záväzkov voči FNM SR. Plnenie tak mohlo nastať kedykoľvek a akýmkoľvek spôsobom, teda aj započítaním vzájomných pohľadávok. Dohodou o započítaní medzi FNM SR, úpadcom a spoločnosťou KOVOSPOL NITRA, spol. s r. o. vo výške v akej sa kryli, t. j. v sume 11.801.460,- Sk, došlo k splneniu aj druhej podmienky podľa ust. § 19a ZVP.

21. Žalobcovia nesúhlasili s tvrdením žalovaného, že súdna exekútorke prekročila svoje oprávnenia, keď udelila súhlas úpadcovi na prevod nehnuteľností počas exekučného konania. Doposiaľ nikto nespochybňoval postup súdnej exekútorke, nebolo konštatované porušenie alebo prekročenie jej právomoci, a žiaden ňou vykonaný úkon v tejto veci nebol určený za nezákonný. Žalobcovia uviedli, že ak povinný (úpadca) po doručení upovedomenia nakladal so svojím majetkom, ktorý podliehal exekúcii, boli tieto právne úkony odporovateľné podľa § 42a a § 42b Občianskeho zákonníka. Nie je porušením zákazu nakladania s majetkom, pokiaľ dlžník predá svoj majetok so súhlasom súdneho exekútora a veriteľov z dôvodu, aby z výťažku takého predaja mohol uspokojiť svojich veriteľov a svoje záväzky, takýto úkon neobchádza a ani sa neprieči zákonu, a preto nemôže byť určený za absolútne neplatný.

22. Žalobcovia ďalej uviedli, že dlžník nemal súhlas súdnej exekútorke na nakladanie s výťažkom z predaja nehnuteľností. Ako miesto platenia bol určený účet súdnej exekútorke, čo malo zabezpečiť, že tieto prostriedky budú podľa dohody použité na úhradu záväzkov dlžníka, čo mala zabezpečiť súdna exekútorke, a čo sa podľa žalobcov aj stalo.

23. V podaní zo dňa 18.5.2015 správca konkurznej podstaty poukázal na dvanásť prejednávanych sporov, ktoré skutkovo a právne súvisia s prejednanou vecou. Uviedol, že v šiestich prípadoch bola vec právoplatne skončená v prospech správcu konkurznej podstaty. Ďalej poukázal na zrušujúce uznesenie najvyššieho súdu zo dňa 25.06.2014 vo veci sp. zn. 3Obo/44/2012, ktorý vyslovil právny názor, že k započítaniu nemohlo dôjsť z dôvodu, že pri postúpení pohľadávky úpadcu na FNM SR nebola dohodnutá žiadna odplata, t. j. postúpenie bolo bezodplatné. Rovnaký záver vyslovil najvyšší súd aj v zrušujúcom uznesení zo dňa 26.02.2014 vo veci sp. zn. 2Obo/76/2012.

24. Uznesením sp. zn. II. ÚS 796/2016-19 zo dňa 27.10.2016 Ústavný súd Slovenskej republiky prijal sťažnosť žalovaného správcu ako sťažovateľa, v súvislosti s rozsudkom dovolacieho súdu sp. zn. ObdoV/1/2014 zo dňa 28. apríla 2016, ktorým bol zmenený rozsudok odvolacieho súdu č. k. 4Obo/65/2012-285 zo dňa 30. septembra 2013 tak, že bol potvrdený rozsudok súdu prvej inštancie č. k. 9Cbi/28/2010-230 zo dňa 31. mája 2012, vo veci vylúčenia iných nehnuteľností z konkurznej podstaty úpadcu Vodohospodárske stavby a.s. Nitra a zároveň odložil vykonateľnosť rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2ObdoV/1/2014 zo dňa 28. apríla 2016.

25. Najvyšší súd Slovenskej republiky v prejednávanej veci sp. zn. 1Obo/19/2014 uznesením zo dňa 19. apríla 2017 prerušil konanie do rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky vo veci II.ÚS 796/2016, nakoľko vo veci predloženej ústavnému súdu išlo o konanie súvisiace s vecou prejednanou v konaní pred najvyšším súdom ako súdom odvolacím, keďže išlo o rozhodovanie o vylúčení vecí z konkurznej podstaty totožného úpadcu, ktorých nadobudnutie sa odvíja od totožného skutkového deja - prevodu kúpnu zmluvou od úpadcu, ktorému predchádzalo nadobudnutie tohto majetku úpadcom v rámci veľkej privatizácie.

26. Nálezom zo dňa 22. júna 2017, č. k. II. ÚS 796/2016-65 Ústavný súd Slovenskej republiky rozhodol, že Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudkom sp. zn. 2ObdoV/1/2014 zo dňa 28. apríla 2016 porušil základné právo Mgr. Petra Zvaru, správcu konkurznej podstaty úpadcu Vodohospodárske stavby, a.s., Nitra na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Druhým výrokom rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2ObdoV/1/2014 z 28. apríla 2016 zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie.

27. Ústavný súd sa vo svojom rozhodnutí zaoberal záverom dovolacieho rozsudku sp. zn. 2ObdoV/1/2014, podľa ktorého vzhľadom na konkrétne okolnosti prípadu by lipnutie na litere zákona v prospech jednej procesnej strany znemožnilo dosiahnutie spravodlivého vyriešenia veci a znamenalo by zjavnú a výraznú nespravodlivosť voči druhej procesnej strane.

28. Podľa ústavného súdu by konštrukcia dovolacieho rozsudku vo svojich dôsledkoch znamenala, že hoci je naplnená skutková podstata ustanovenia § 39 Občianskeho zákonníka v spojení s ustanovením § 19a ZVP (kúpna zmluva svojím obsahom odporuje zákonu, teda ust. § 19a ZVP), napriek tomu s prihliadnutím na zhodnú vôľu účastníkov kúpnej zmluvy (vlastníckych predchodcov žalobcov ako kupujúcich a úpadcu ako predávajúceho, ako aj fondu), ako aj na ich následné správanie po uzatvorení kúpnej zmluvy (rešpektovanie vzniknutého stavu v spojení s nenamietaním neplatnosti prevodu po dobu asi 10 rokov), sa zákonné dôsledky absolútnej neplatnosti právneho úkonu vyplývajúce z ustanovenia § 39 Občianskeho zákonníka neuplatnia, a v podstate sa prípad posúdi, ako keby išlo o relatívnu neplatnosť právneho úkonu. Podľa ústavného súdu „výklad použitý v dovolacom rozsudku, znamená, že dôvodom relatívnej neplatnosti právneho úkonu môže byť aj taká okolnosť, ktorá nie je súčasťou taxatívne vymedzených prípadov relatívnej neplatnosti podľa § 40 Občianskeho zákonníka a ktorá je inak dôvodom absolútnej neplatnosti právneho úkonu.“ Ústavný súd vo svojom rozhodnutí výslovne konštatoval, že „právomoc všeobecných súdov vykladať zákony nemožno chápať tak, že by boli oprávnené vykladané ustanovenie zákona fakticky „novelizovať“. Išlo by totiž o porušenie ústavného princípu trojdelenia štátnej moci, z ktorého vyplýva, že právomoc meniť zákony patrí Národnej rade Slovenskej republiky ako orgánu zákonodarnej moci, nie teda súdom.“

29. Ústavný súd uviedol, že dovolací súd vo svojom rozhodnutí posudzoval aj splnenie druhej podmienky platnosti prevodu sporných nehnuteľností (použitie získaných finančných prostriedkov prednostne na úhradu záväzkov úpadcu voči fondu), napriek tomu že odvolací súd sa meritórne touto otázkou nezaoberal. Týmto postupom podľa ústavného súdu došlo k obídenu zákonom ustanovenému inštančného postupu, nakoľko sa bolo potrebné s danou námietkou vysporiadať najprv v odvolacom rozsudku, čo sa však nestalo. Nedodržaním inštančného postupu tak došlo u sťažovateľa k odňatiu možnosti vyjadriť sa vo veci. Preto ak dovolací súd dospel k záveru o splnení prvej podmienky (udelenie

predchádzajúceho súhlasu FNM SR), čím vznikla potreba meritórne sa vysporiadať aj s otázkou splnenia druhej podmienky (použitie získaných finančných prostriedkov na úhradu záväzkov voči fondu), potom pri zachovaní inštančného postupu bolo podľa ústavného súdu potrebné rozsudok odvolacieho súdu zrušiť a vec mu vrátiť na nové konanie. Tým, že sa tak nestalo, došlo aj k odňatiu práva sťažovateľa ako strany konať vo veci.

30. Odvolanie žalobcu proti rozsudku súdu prvej inštancie bolo podané za účinnosti Občianskeho súdneho poriadku. Dňa 1. júla 2016 nadobudol účinnosť zákon č. 160/2015 Z. z. (ďalej aj „Civilný sporový poriadok“ alebo „CSP“), ktorý v ustanovení § 473 zrušil Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (zákon č. 99/1963 Zb.).

31. Podľa prechodného ustanovenia § 470 ods. 1 CSP, ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti.

32. Právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované (odsek 2 vyššie citovaného ustanovenia CSP).

33. Konanie začaté do 30. júna 2016 na vecne, miestne, kauzálne a funkčne príslušnom súde podľa predpisov účinných do 30. júna 2016 dokončí súd, na ktorom sa konanie začalo (odsek 4 vyššie citovaného ustanovenia).

34. Vzhľadom na prechodné ustanovenie § 470 ods. 2 CSP, odvolací súd posudzoval odvolacie dôvody žalobcu v zmysle ustanovení Občianskeho súdneho poriadku v znení účinnom do 30. júna 2016, teda procesnej úpravy platnej a účinnej v čase, keď žalobca podal odvolanie proti rozsudku súdu prvej inštancie.

35. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (ďalej aj „odvolací súd“), po zistení, že odvolanie bolo podané včas (§ 362 ods. 1 CSP) oprávnenou osobou, proti rozhodnutiu, proti ktorému je možné podať odvolanie, bez nariadenia pojednávania, viazaný rozsahom odvolania, odvolacími dôvodmi a zisteným skutkovým stavom súdom prvej inštancie (§ 379 CSP, § 380 ods. 1 CSP, § 383 CSP), prejednal odvolanie žalovaného a dospel k záveru, že napadnuté rozhodnutie je potrebné zrušiť.

36. Podľa § 221 ods. 1 písm. f) O. s. p. súd rozhodnutie zruší, len ak účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom. Odňatím možnosti konať pred súdom sa rozumie postup súdu, ktorý znemožnil účastníkovi konania realizáciu tých procesných práv, ktoré mu Občiansky súdny poriadok priznáva (napr. právo zúčastniť sa pojednávania, robiť prednesy, navrhovať dôkazy a pod.). Odňatie možnosti konať pred súdom je relevantné vtedy, ak išlo o postup nesprávny (uvažované z hľadiska zachovania postupu súdu určeného zákonom alebo ďalšími všeobecne záväznými právnymi predpismi) a ak sa postup súdu prejavil v priebehu konania, a tiež pri rozhodovaní.

37. Súčasťou obsahu práva na spravodlivé konanie podľa článku 46 ods. 1 Ústavy SR a článku 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré dáva odpoveď na právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s uplatneným nárokom. Iba takéto rozhodnutie umožňuje účastníkom posúdiť postup súdu, ktorý vec prejednal a rozhodol, a zároveň je preskúmateľné odvolacím súdom.

38. Predmetom odvolacieho konania je posúdenie správnosti právnych záverov súdu prvej inštancie v kontexte s vykonaným dokazovaním a oprávnenosť odvolacích námietok žalovaného založených na tvrdení, že súd prvej inštancie pochybil pri posúdení platnosti uzavretia kúpnej zmluvy medzi úpadcom a vlastníkmi predchodcami žalobcov, a odôvodnenie jeho rozhodnutia vo vzťahu k interpretácii ustanovenia § 19a ZVP je nedostačujúce, opomínajúce jeho kogentný charakter; v rámci vznesených odvolacích námietok je predmetom prieskumu aj záver súdu prvej inštancie pri hodnotení správnosti postupu pri prevode sporných nehnuteľností priamym predajom v exekučnom konaní, čím malo dôjsť

podľa odvolateľa k obchádzaniu Exekučného poriadku, a tým k neplatnosti kúpnej zmluvy aj podľa § 39 Občianskeho zákonníka, ako aj posúdenie prvoinštančného rozhodnutia v súvislosti s potrebou vysporiadať sa s ustálenou rozhodovacou praxou najvyššieho súdu v obdobných veciach totožného úpadcu.

39. Odvolací súd dospel k záveru, že konaním súdu prvého stupňa došlo k naplneniu dôvodu v ust. § 205 ods. 2 písm. f) OSP tým, že napadnuté rozhodnutie je vzhľadom na nedostatočné odôvodnenie nepreskúmateľné. Odvolací súd konštatuje, že skutkové zistenia a právne závery súdu prvého stupňa si navzájom odporujú, čo vedie k nepreskúmateľnosti jeho rozhodnutia.

40. V súvislosti s právnymi závermi súdu prvej inštancie, ktoré majú byť dôsledkom hodnotenia zisteného skutkového stavu a majú dávať odpovede súladné s právnou normou, ktorá sa na daný skutkový stav aplikuje, odvolací súd v nasledovnom poukazuje na nezrozumiteľnosť a zmatečnosť záverov súdu prvej inštancie, ktorá je zjavná zo štruktúry jeho odôvodnenia a predkladaných záverov bez relevantného právneho odôvodnenia:

a. V súvislosti so započítacím prejavom žalobcovia namietali, že FNM SR dal súhlas na odpredaj majetku dňa 31.08.2000 s tým, že Vodohospodárske stavby a.s. Nitra mali zaplatiť na účet FNM SR 4,8 mil. Sk a k úhrade došlo započítaním pohľadávok dohodou o započítaní pohľadávok uzatvorenou medzi FNM SR, KOVOSPOL NITRA, spol. s r.o. a Vodohospodárskymi stavbami a.s. Nitra dňa 21.02.2001 v celkovej výške 11.801.46,- Sk. Súd prvej inštancie však uzavrel, že „nemohol dospieť k záveru, že čiastka 4.8 mil. Sk uvedená v súhlase FNM SR zo dňa 31.08.2000 by znamenala čiastku, ktorá postačovala na úhradu záväzkov voči FNM SR". Následne dovodzuje, že „celková úhrada v prospech FNM SR nemohla byť „limitovaná" výškou 4,8 mil. Sk a nemohlo teda ísť ani o stanovenie žiadneho limitu úhrady v prospech FNM SR. Nadobúdateľ majetku bol teda povinný všetky získané prostriedky použiť prednostne na úhradu svojich záväzkov voči fondu". Napriek uvedeným záverom súd prvej inštancie však uvádza, že ohľadom platnosti započítania vykonaného dohodou o započítaní uzatvorenou dňa 21.02.2001, si „osvojil právne stanovisko Najvyššieho súdu SR, obsiahnuté v zrušovacom uznesení v konaní vedenom v identickej veci na Krajskom súde v Bratislave pod sp. zn. značkou 6Cbi/31/2010 - v uznesení sp. zn. 5Obo/108/2011 zo dňa 29. novembra 2012, ktorý v predmetnom konaní ustálil, že platnosť tejto dohody akceptovali všetci účastníci dohody, čo vyplýva aj z následného správania po uzavretí zmluvy". Tu odvolací súd uvádza, že tento názor bol v časovo nasledujúcich konaniach (sp. zn. 4Obo/66/2012, 4Obo/23/2012, 2Obo/76/2012 a 2Obo/6/2013) korigovaný a ustálená rozhodovacia prax najvyššieho súdu tento náhľad na možné započítanie neaplikuje, výslovne v tejto súvislosti opakovane uvádza, že úpadca nemal pohľadávku voči fondu spôsobilú na započítanie.

b. Súd prvej inštancie po vyslovení záverov súvisiacich so započítaním (podľa jeho úvah účinným), ďalej uvádza, že v prípade preukázania absolútnej neplatnosti, ktorá nastupuje zo zákona a s účinkami ex tunc pri kúpe od nevlastníka, hoci formálne zapísaného v katastri nehnuteľností, nie je možné nadobudnúť vlastnícke právo len s poukazom na dobromyseľnosť a dôveru v údaje katastra. Napriek skorším záverom o charaktere ust. § 19a ZVP však formuluje myšlienku, že „v danom prípade v súdnom konaní však nebolo preukázané, že právny úkon, na základe ktorého žalobcovia nadobudli nehnuteľnosti, je absolútne neplatný."

c. V súvislosti s exekučným konaním a žalovaným vznesenou námietkou absolútnej neplatnosti zmluvy uzatvorenej medzi úpadcom a kupujúcimi A. W. a manželka J. A. a J.. R. R. a manželka V. Q. R. a to ako z dôvodu porušenia § 19a ZVP, tak nezákonnej úhrady na účet súdnej exekútorky, súd prvej inštancie uzavrel, že speňaženie nehnuteľností nebolo vykonané exekučnou dražbou a schválením príklepu súdom, ale kúpnu zmluvou, uzatvorenou samotným povinným ako predávajúcim zo dňa 12.10.2000 v znení dodatku číslo 1 zo dňa 21.11.2000. Podľa súdu prvej inštancie „nešlo o „svojvoľný" predaj povinným, ale predaj so súhlasom súdnej exekútorky JUDr. Edity Šupovej", pričom „k uspokojeniu veriteľa FNM SR malo dôjsť iba vzájomným započítaním pohľadávok z predaja nehnuteľnosti vedenej pod číslom 6. vo výške 11.801.460,-Sk".

d. S poukazom na § 47 ods. 1 písm. b/ EP vyslovil súd prvej inštancie názor, že „pokiaľ počas exekúcie majetok prevádza sám povinný, vystavuje sa porušeniu zákazu nakladania s majetkom v exekučnom konaní, a to bez ohľadu na to, že tak konal so súhlasom súdneho exekútora“. Zároveň však vyslovil, že „súd musel prisvedčiť aj obrane žalobcov, že výplate získaných prostriedkov pre Fond národného majetku ako veriteľa dlžníka - povinného v exekúcii bránili objektívne skutočnosti - vedenie exekúcie voči nemu. Vedenie exekučného konania voči dlžníkovi - úpadcovi v rámci zákazu nakladania s majetkom totiž bránilo úpadcovi použiť finančné prostriedky, a to vrátane prostriedkov získaných dotknutým prevodom na úhradu svojich záväzkov voči fondu“.

e. Podľa súdu prvej inštancie ZVP nerieši súbeh povinností vyplývajúcich dlžníkovi z ustanovenia § 19a zákona s exekúciou vedenou na majetok dlžníka. Pohľadávka fondu (FNM SR) ako každá pohľadávka veriteľa podľa zákona EP podlieha prihlasovaciemu právu veriteľa v exekučnom konaní, a to prihláškou pohľadávky do exekúcie. Uspokojovanie veriteľov prihlásených do exekučného konania vykonáva súdny exekútor postupom upraveným v ustanoveniach exekučného poriadku a podľa poradia veriteľov stanoveného zákonom, nie povinný. Z vyššie formulovaných úvah, logicky vedúcich k záveru, že právny úkon bol uzavretý v rozpore s § 19a ZVP a aj v rozpore s EP, však súd prvej inštancie bez ďalšieho dovodzuje, že „pokiaľ bolo poukázané plnenie na účet súdnej exekútky, vykonané výplaty veriteľov dlžníka, resp. uspokojovanie veriteľov v exekúcii súdnym exekútorom, nie je možné sankcionovať povinného za nevyplatenie - nepoužitie získaných prostriedkov prednostne na úhradu svojich záväzkov priamo voči fondu“.

f. Súd prvej inštancie s poukazom na závery formulované v rozhodnutí NS SR sp. zn. 4Cdo/107/2007 zo dňa 25. novembra 2008 dospeš k záveru, že dôsledky porušenia zákazu podľa § 47 ods. 2 EP majú za následok odporovateľnosť právneho úkonu podľa §§ 42a a 42b OZ s tým, že takáto žaloba v prípade dotknutého majetku, ktorý je predmetom vylúčovania, nebola podaná. Prvoinštančný súd v nadväznosti na citovaný judikát formuluje myšlienky, že odporovať je možné iba právnomu úkonu, ktorý je platný, keďže neplatný právny úkon nevyvoláva žiadne právne účinky a nemôže naplniť jeden zo základných predpokladov odporovateľnosti, a teda ukrátenie uspokojenia pohľadávok dlžníkových veriteľov (tu odvolací súd poznamenáva, že tieto úvahy sú súladné s interpretovanými právnymi inštitútmi, pričom však ich aplikácia na zistený skutkový stav je úplne protichodná). Ďalej v odôvodnení svojho rozhodnutia rekapituluje spôsob úhrad vykonaných na účet súdnej exekútky, z čoho dovodil, že pokiaľ povinný (navyše konaním so súhlasom súdnej exekútky, s vedomím dotknutého exekučného veriteľa FNM) porušil zákaz nakladania s majetkom počas exekúcie, nemôže byť táto skutočnosť dôvodom na vyslovenie neplatnosti zmluvy, ktorou došlo k prevodu. Veriteľ, ktorý mal byť takýmto úkonom ukrátený, mohol riešiť porušenie zákazu žalobou o vyslovenie neúčinnosti zmluvy a prípadné porušenie ustanovení Exekučného poriadku v exekúcii obranou vykonanou v rámci príslušného exekučného konania. V tejto súvislosti sa nijako nezaoberá potrebou aplikácie ust. § 39 OZ.

g. Napokon v závere odôvodnenia súd prvej inštancie uzatvára, že žalobcovia na základe platne uzatvorenej zmluvy o prevode vlastníckeho práva k nebytovým priestorom a kúpnu zmluvou o prevode stavby datovanej dňa 24.06.2002 a uzatvorenej dňa 26.07.2002 medzi 1. W. A. a manželka J. A. a 2. IN. R. R. a manželka V. Q. R. ako predávajúcimi a žalobcami ako kupujúcimi, sú vlastníckmi sporných nehnuteľností a preto uplatnenie ich práva na vylúčenie vecí zo súpisu konkurznej podstaty je dôvodné.

41. Z obsahu spisu vyplýva, že zmluvou č. 48/92 zo dňa 27.7.1992 došlo medzi FNM SR a úpadcom k prevodu vlastníckych práv k veciam, iným právam a iným majetkovým hodnotám, ktoré mali slúžiť k prevádzkovaní podniku úpadcu.

42. Úpadca písomnou žiadosťou zo dňa 28.7.2000 požiadal FNM SR o „vyslovenie súhlasu na odpredaj časti podniku“, z dôvodu zlej finančnej situácie a dlhodobej platobnej neschopnosti, pričom sa žiadosť týkala aj sporných nehnuteľností. Úpadca v žiadosti uviedol, že nehnuteľnosti sú predmetom záložného práva v prospech PKB a.s. Žilina, ktorá súhlasila s predajom a následne so zrušením záložného práva, a že zaplatenie kúpnej ceny kupujúcim bude dohodnuté v konkrétnych kúpnych zmluvách a kúpna cena bude zaplatená bez zbytočného odkladu.

43. Fond na základe žiadosti postupne udelil tri súhlasy na odpredaj privatizovaného majetku, a to dňa 19. júna 2000, dňa 31. augusta 2000 a dňa 22. marca 2001. V prejednávanej veci fond listom zo dňa 31.8.2000, doplneného listom zo dňa 24.1.2001, udelil úpadcovi súhlas s uvoľnením záložných práv na nehnuteľnosti špecifikované v súhlase za podmienky, že výnos z tohto predaja, ohodnotený vo výške 4,8 mil. Sk, sa použije na úhradu záväzkov voči FNM SR.

44. Kúpnu zmluvou zo dňa 12.10.2000, v zmysle dodatku č. 1 ku kúpnej zmluve zo dňa 21.11.2000, uzavretou medzi úpadcom ako predávajúcim a manželmi A. a manželmi R. ako kupujúcimi, nadobudli kupujúci každý v podiele 1 nehnuteľnosti zapísané na LV č. XXXX a LV č. XXXX (pôvodne pred privatizáciou zapísané na LV č. XXX neskôr vedené na LV č. XXXX k. ú. Nitra). Zmluvné strany sa dohodli že kúpnu cenu uhradia na účet súdnej exekútorky.

45. Dňa 21.02.2001 uzavrel úpadca, FNM SR a spoločnosť KOVOSPOL NITRA spol. s r. o., dohodu o vzájomnom započítaní pohľadávok, pohľadávky sa mali započítať do výšky,

v akej sa kryli, t. j. v sume 11.801.460,- Sk.

46. Žalobcovia ako kupujúci, na základe zmluvy o prevode vlastníckeho práva k nebytovým priestorom a kúpnu zmluvou o prevode stavby uzavretou dňa 24.6.2002, nadobudli nehnuteľnosti zapísané na LV č. XXXX, k. ú. Nitra, okres Nitra, obec Nitra - nebytové priestory č. 201, 202, 206 a 207, o výmere podlahovej plochy 80,72 m², nachádzajúce sa na 2. p. ubytovne súp. č. 1490, na parcele č. 6933/1 zastavané plochy a nádvoria o celkovej výmere 216 m² a spoluvlastnícky podiel na spoločných častiach a spoločných zariadeniach ubytovne a pozemku, ako aj stavbu - sklad na parcele č. 6934 zapísanej na LV č. XXXX k. ú. Nitra, okres Nitra, obec Nitra od manželov A. a R. ako predávajúcich za kúpnu cenu 943.991,50 Sk a 30.320,- Sk. Išlo o nehnuteľnosti, ktoré boli predmetom privatizácie bývalého štátneho podniku, pôvodne pred privatizáciou zapísané na LV č. XXX neskôr na LV č. XXXX, k. ú. Nitra, obec Nitra.

47. Súd prvej inštancie konštatoval, že ustanovenie § 19a ods. 1 až 4 ZVP, ktoré bolo vložené do zákona 92/1991 Zb. o podmienkach prevodu majetku štátu na iné osoby zákonom 190/1995 Zb. s účinnosťou od 14.9.1995, je normou s charakterom nepravej retroaktivity. Ustanovenie § 19a bolo vložené za § 19 bez prechodných ustanovení. Súd prvej inštancie dospel k záveru, že pre platnosť prevodu sa vyžadovalo splnenie podmienok podľa ust. § 19a ods. 2 a 3 ZVP, a to predchádzajúci súhlas fondu, ako aj použitie získaných prostriedkov dlžníkom prednosť na úhradu svojich záväzkov voči fondu. Tento záver súdu prvej inštancie je správny.

48. K definujúcim znakom právneho štátu patrí aj zákaz retroaktivity právnych noriem, ktorý je významnou demokratickou zárukou ochrany práv a právnej istoty (PL. ÚS 16/95). Ústavný súd pri posudzovaní spätnej pôsobnosti právnych predpisov vychádza zo zásady, že ten, kto konal alebo postupoval na základe dôvery v platný a účinný právny predpis, nemôže byť vo svojej dôvere k nemu sklamaný (PL. ÚS 36/95).

49. Z dôvodovej správy vyplýva, že účelom ustanovenia § 19a ZVP bolo zabezpečiť sledovanie stavu privatizovaného majetku ako aj zabránenie prípadnému prevodu majetku alebo jeho založeniu v prospech tretieho subjektu, kým nadobúdateľ privatizovaného majetku nespláti celú kúpnu cenu. Ustanovenie § 19a ZVP zaviedlo aj právnu povinnosť mať písomný súhlas FNM SR k prevodu privatizovaného majetku na inú osobu. Zároveň sa stanovilo, že do splatenia celej kúpnej ceny nemôže nadobúdateľ privatizovaného majetku platne previesť tento majetok na ďalšie subjekty. Znenie zákona určuje ex lege neplatnosť úkonov nadobúdateľa, pokiaľ by boli v rozpore s ustanovením tejto časti zákona.

50. Podľa ust. § 19a ods. 1 ZVP do splatenia celej kúpnej ceny je nadobúdateľ privatizovaného majetku povinný odo dňa účinnosti zmluvy strpieť, aby fond kontroloval stav a nakladanie s privatizovaným majetkom a na ten účel nahliadal do účtovných dokladov nadobúdateľa privatizovaného majetku.

51. Podľa ust. § 19a ods. 2 ZVP do splatenia celej kúpnej ceny je prevod privatizovaného majetku alebo jeho časti nadobúdateľom na inú osobu alebo jeho vklad do obchodnej spoločnosti alebo jeho založenie v prospech tretích osôb možné len po predchádzajúcom písomnom súhlase fondu. Ak fond do 60 dní od doručenia písomnej žiadosti nadobúdateľa fondu na nakladanie s privatizovaným majetkom nevyjadří písomný súhlas, má sa za to, že súhlas bol udelený. Ak nadobúdateľ privatizovaného majetku nedodrží pri nakladaní s týmto majetkom uvedený postup, prevod privatizovaného majetku alebo jeho časti alebo jeho vklad do obchodnej spoločnosti alebo jeho založenie v prospech tretích osôb sú neplatné.

52. Podľa ust. § 19a ods. 3 ZVP ak fond vydá predchádzajúci písomný súhlas podľa odseku 2, nadobúdateľ privatizovaného majetku je povinný použiť takto získané prostriedky prednostne na úhradu svojich záväzkov voči fondu v zmysle uzavretej zmluvy podľa § 14.

53. Podľa ust. § 19a ods. 4 ZVP úkony vykonané nadobúdateľom v rozpore s ustanoveniami odsekov 2 a 3 a všetky na ne nadväzujúce úkony sú neplatné.

54. Úpadca v privatizačnej zmluve č. 48/92 súhlasil s obmedzením nakladania s nehnuteľnosťami do splatenia kúpnej ceny. Účelom § 19a ZVP bolo predovšetkým zabezpečiť zaplatenie kúpnej ceny privatizovaného majetku Fondu národného majetku, v dôsledku čoho nadobúdateľ privatizovaného majetku bol povinný použiť získané prostriedky z tohto majetku prednostne na úhradu svojich záväzkov voči fondu. Úkony vykonané nadobúdateľom v rozpore s touto povinnosťou a všetky na ne nadväzujúce úkony sú podľa ustanovenia § 19a ods. 4 zákona o veľkej privatizácii neplatné. Neplatnosť právnych úkonov súd skúma ex offio.

55. V konaní nebolo sporné, že fond udelil úpadcovi súhlas na predaj viacerých nehnuteľností dňa 31. 08. 2000, okrem iných aj na predaj nehnuteľností, ktoré sú predmetom tohto konania. Písomný súhlas fondu s predajom privatizovaného majetku správne predchádzal uzavretiu kúpnych zmlúv s tretími osobami, záver súdu o splnení tejto podmienky uvedenej v ustanovení § 19a ods. 2 ZVP je správny.

56. Z kúpnej zmluvy uzavretej medzi úpadcom a vlastníkmi predchodcami žalobcov zo dňa 12.10.2000 vyplýva, že kúpna cena nebola podľa prísľubu obsiahnutého v písomnej žiadosti úpadcu o vyslovenie súhlasu na odpredaj časti majetku zo dňa 28.07.2000, ako aj podľa ustanovenia § 19a zákona ZVP, poukázaná na účet FNM SR, ale na účet súdnej exekútorky. Napriek tomu súd prvej inštancie dovodil, že takýto postup bol možný, pričom jeho záver je v tejto časti nepreskúmateľný, keďže nepodáva žiadne vysvetlenie správnosti tohto záveru, teda odôvodnenie, ako môže absolútne neplatný právny úkon podľa § 19a ods. 2 ZVP byť napokon vyhodnotený ako platný, pri postupe obchádzajúcim právny predpis (Exekučný poriadok), čo pripustil samotný súd prvej inštancie.

57. Odvolací súd sa nestotožnil so záverom prvoinštančného súdu, že nadobúdateľ privatizovaného majetku (úpadca) použil prostriedky získané z predaja majetku prednostne na úhradu svojich záväzkov voči fondu, čím by splnil druhú podmienku platnosti kúpnych zmlúv uzavretých s tretími osobami. Z dokazovania vykonaného súdom prvej inštancie nesporne vyplynulo, že kupujúci (vlastníci predchodcovia žalobcov) uhradili dohodnutú kúpnu cenu na účet súdnej exekútorky podľa podmienok dohodnutých v článku III kúpnej zmluvy, ktoré sú v rozpore s citovaným ustanovením § 19a ZVP. Uvedené ustanovenie ukladá nadobúdateľovi (úpadcovi), povinnosť použiť celý výnos z predaja privatizovaného majetku na úhradu svojich záväzkov voči FNM SR. Porušenie povinností podľa tohto ustanovenia je sankcionované absolútnou neplatnosťou právneho úkonu. Neplatnými sú aj ďalšie prevody predmetných nehnuteľností.

58. V prejednávanej veci, ako aj v iných súvisiacich konaniach týkajúcich sa sporných prevodov súboru dotknutých nehnuteľností, žalobcovia preukazovali splnenie povinnosti úpadcu voči fondu na základe dohody o započítaní zo dňa 21.02.2001. Súd prvej inštancie v rozhodnutí konštatoval, že k použitiu finančných prostriedkov v prospech fondu došlo na základe uzatvorenia dohody o vzájomnom započítaní pohľadávok medzi fondom, KOVOSPOL NITRA spol. s r.o. a úpadcom dňa 21.02.2001, v dôsledku ktorej sa mala pohľadávka fondu voči úpadcovi znížiť o sumu 11.801.460,- Sk v súlade s

ustanovením § 524 a nasl. OZ. S týmto záverom sa odvolací súd nestotožnil, poukazujúc na už vyslovené závery hodnotiace rovnaký prevod v už vyššie citovaných rozhodnutiach najvyššieho súdu.

59. Ustanovenie § 524 a nasl. OZ upravuje zmenu v osobe veriteľa na základe zmluvy o postúpení pohľadávky. Podstatnými náležitosťami zmluvy o postúpení pohľadávky je označenie zmluvných strán, identifikácia postúpenej pohľadávky, popis pohľadávky, čo do jej výšky a právny dôvod jej vzniku. Nevyhnutnou súčasťou zmluvy o postúpenie pohľadávky je dojednanie o tom, či ide o bezodplatnú, či odplatnú zmluvu. V prípade odplaty musí byť vyjadrená aj cena za postúpenie pohľadávky. V opačnom prípade je zmluva o postúpení pohľadávky z dôvodu neurčitosti a možnosti obchádzania zákona neplatná § 37 a 39 Občianskeho zákonníka.

60. Podľa čl. I bod 1 dohody o vzájomnom započítaní pohľadávok z 21.02.2001 sa Fond národného majetku Slovenskej republiky a úpadca dohodli tak, že úpadca má pohľadávku voči spoločnosti KOVOSPOL NIRA spol. s r. o., ktorá vyplýva z kúpnej zmluvy zo dňa 21.02.2001, ktorou boli tejto spoločnosti odpredané nehnuteľnosti za kúpnu cenu 11.801.460,- Sk. Podľa čl. I bod 2 úpadca postupuje túto svoju pohľadávku na Fond národného majetku Slovenskej republiky. Predmetná zmluva o postúpení pohľadávky neobsahuje dohodu, že sa jedná o odplatné postúpenie pohľadávky.

61. Podľa ustanovenia § 364 Obchodného zákonníka na základe dohody strán možno započítať akékoľvek vzájomné pohľadávky. Podľa § 580 Občianskeho zákonníka, ak veriteľ a dlžník majú vzájomné pohľadávky, ktorých plnenie je rovnakého druhu zaniknú započítaním, pokiaľ sa vzájomne kryjú, ak niektorý z účastníkov urobí voči druhému prejav smerujúci k započítaniu, zánik nastane okamihom, keď sa stretli pohľadávky spôsobilé na započítanie.

62. Podmienkou platného započítania tak nevyhnutne musí byť, že ide o vzájomné pohľadávky. Každá započítavaná pohľadávka musí byť označená určito a nezameniteľne. Neurčitosť pohľadávky v zmluve o jej započítaní vedie v zásade k záveru o absolútnej neplatnosti zmluvy o započítaní podľa ustanovenia § 39 Občianskeho zákonníka.

63. Podľa článku I bodu 3 dohody o vzájomnom započítaní pohľadávok Fond národného majetku Slovenskej republiky má pohľadávku voči úpadcovi, ktorá pozostáva z nezaplatenej kúpnej ceny vo výške 24.954.000,- Sk a príslušenstva, ktorá vyplýva z kúpnej zmluvy o predaji podniku č. 42/1992 zo dňa 27.07.1992 vrátane dodatku č. 1 zo dňa 29.09.1994. V článku I bod 4 sa úpadca a Fond národného majetku dohodli, že započítajú pohľadávku FNM SR vyplývajúcu z kúpnej zmluvy č. 42/1992 zo dňa 27.07.1992, voči pohľadávke úpadcu vyplývajúcej z postúpenej pohľadávky voči KOVOSPOL NITRA spol. s r.o. Podľa čl. III pohľadávky špecifikované v čl. I a čl. II sa započítavajú do výšky, v akej sa kryjú, t. j. v sume 11.801.460,- Sk.

64. Napriek vyššie uvedenému skutkovému stavu zistenému súdom prvej inštancie tento nezdôvodnil, ako dospel k záveru, že v prejednávanej veci došlo k platnému započítaniu pohľadávok, len odkázal stručne na závery rozhodnutia najvyššieho súdu, ktoré však nie je rozhodnutím reprezentujúcim ustálenú rozhodovaciu prax najvyššieho súdu.

65. Náležitosti rozhodnutia sú uvedené v § 157 ods. 2 OSP, pričom súd sa v odôvodnení svojho rozhodnutia musí vysporiadať so všetkými rozhodujúcimi skutočnosťami a jeho myšlienkový postup musí byť v odôvodnení dostatočne vysvetlený, nielen s poukazom na výsledky vykonaného dokazovania a zistené rozhodujúce skutočnosti, ale tiež s poukazom na nim prijaté závery. V odôvodnení rozhodnutia musí súd spôsobom logicky kompaktným a bez rozporov a vnútorných protirečení vysvetliť, k akým skutkovým zisteniam dospel, ktorú právnu normu a z akých dôvodov aplikoval, a ako ju interpretoval. Rozsudok súdu je nepreskúmateľný, ak náležitosti uvedené v § 157 ods. 2 OSP neobsahuje.

66. Ústavný súd už niekoľkokrát (napr. IV. ÚS 115/2003, III. ÚS 209/2004) vyslovil, že súčasťou obsahu základného práva na spravodlivé konanie podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy (čl. 6 ods. 1 Dohovoru) je

právo strany sporu na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu. Všeobecný súd však nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené stranou sporu, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam. Z odôvodnenia rozhodnutia musí vyplývať vzťah medzi skutkovými zisteniami a úvahami pri hodnotení dôkazov na jednej strane a právnymi závermi na strane druhej (III. ÚS 36/2010).

67. Odvolací súd dospel k záveru, že odôvodnenie rozsudku súdu prvej inštancie tieto požiadavky podľa § 157 ods. 2 OSP nespĺňa a s poukazom na vyššie uvedené preto dospel k záveru, že odvolacie námietky žalovaného sú dôvodné, pretože v konaní sa vyskytli vady uvedené v § 221 ods. 1 písm. f) OSP (postupom súdu došlo k odňatiu možnosti konať pred súdom) a napadnutý rozsudok je v dôsledku nedostatočného odôvodnenia nepreskúmateľný. Vzhľadom na odporujúce si závery vyslovené v odôvodnení rozhodnutia súdu prvého stupňa, vedúce k jeho nepreskúmateľnosti, a s ohľadom na nedostatok odôvodnenia právnych záverov súdu prvého stupňa, nemohol odvolací súd rozhodnutie súdu prvého stupňa zmeniť. S ohľadom na formulované právne závery, ktorými je súd prvého stupňa viazaný v zmysle ust. § 391 ods. 2 CSP, rozhodne súd prvej inštancie rozhodnutím, ktoré bude spĺňať požiadavky preskúmateľnosti.

68. S poukazom na vyššie uvedené odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie podľa ustanovenia § 389 ods. 1 písm. b) CSP zrušil a podľa § 391 ods. 1 CSP vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie. Povinnosťou súdu prvej inštancie v ďalšom konaní bude opätovne vo veci rozhodnúť a svoje rozhodnutie náležite odôvodniť.

69. O náhrade trov konania rozhodne súd prvej inštancie v novom rozhodnutí o veci (§ 396 ods. 3 CSP).

70. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu SR pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa.

Podľa § 420 CSP dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak:

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

Podľa § 421 ods. 1 CSP je dovolanie e prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 CSP nie je prípustné, ak:

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa nepríhliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany

neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b).
Na určenie výšky minimálnej mzdy je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie.

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné.

Dovolanie možno podať v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy. Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde.

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom. Táto povinnosť neplatí, ak je:

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa.